

Thema
Liefs uit je hart

OP REIS NAAR HET HART VAN DE AARDE

Hilde Bolt maakte onlangs een reis naar een gemeenschap in Columbia en werd evenveel verrast door wat ze meemaakte bij deze mensen, als in zichzelf.

Door
HILDE BOLT

Op 8 februari 2025 vertrek ik naar de Sierra Nevada de Santa Marta in Colombia, ook wel 'het hart van de aarde' genoemd. Onze vriendin Marit woont en werkt daar met de oorspronkelijke bevolking. Ik ga erheen met het idee een reportage te maken, niet wetende dat het een heel ander verhaal zou worden.

Alles bruist

We landen aan het strand, in een klein resort, afgeschermd van de wereld en de bewogen geschiedenis van Colombia. Na een paar dagen reizen we door naar Minca, een dorpje in de Sierra Nevada. Vanaf het moment dat we daar aankomen, voel ik mijn adem ruimer worden. De jungle, de immense bomen, de kleurrijke bloemen en de eindeloos stromende rivieren maken diepe indruk. De oorspronkelijke bevolking ziet deze rivieren als de aderen van de aarde, waardoor haar bloed stroomt. Hier kun je haar hart voelen kloppen. Alles bruist van leven, en ik ervaar een diepe verbondenheid met de natuur en mezelf. Mijn hoofd is nog nooit zo leeg geweest.

Onze plannen verdwijnen al snel naar de achtergrond. We besluiten om niet verder rond te reizen en ons over te geven aan de stroom van het leven hier. Binnen een week kennen we hier meer mensen dan in twaalf jaar thuis in ons dorp. De dansende dames van het empanada-barretje, de Schotse jongen met zijn kleine tentje en de mysterieuze dame van het chocoladewinkeltje. De ontmoetingen met Marit en haar community zijn hartverwarmend. We wonen een festival bij waar het hele dorp samen danst en het leven viert. Ik voel me thuis, diep in mijn vezels, ondanks de stekende zandvliegen.

Worstelingen

Wat me opvalt, is hoeveel mensen verlangen naar een wereld van gemeenschap en leven in harmonie met de aarde. Tegelijkertijd is er op die aarde ook de realiteit dat mensen geen heiligen zijn en hoor ik de menselijke worstelingen door de woorden heen. Zo blijkt de lokale maffia ook actief te zijn in Minca. De Nederlandse reisbegeleider Casper, die al jaren in Colombia woont en met een Colombiaanse getrouwd is, vertelt over de complexiteit van het land en de traumaspooren. Het is nu veiliger in Colombia in de bubbels, maar lang niet overal.

Terwijl ik vogels fotografeer op een prachtig uitzichtpunt, zie ik voor het eerst de Kogi's. Ze lopen op blote voeten in hun witte kleren. Ze noemen zichzelf de *Elder Brothers* en beschouwen ons, de *Younger Brothers*, als degenen die moeten leren over een leven in balans met de natuur. Even later zie ik wonderlijk genoeg een Kogi op een motor langskomen!

Door gesprekken met Marit en anderen leer ik dat ook zij (de Kogi en de Wiwa) te maken hebben met problemen als alcoholmisbruik, kindermishandeling en -misbruik, telefoonverslaving en geweld. Zo vond zij een kindje dat in de jungle alleen werd achtergelaten, iets wat vaker schijnt te gebeuren. De positie van vrouwen blijkt verre van gelijkwaardig.

Een ontmoeting met de Kogi's lijkt maar niet tot stand te komen en ik vraag me af wat dit me te zeggen heeft. Ik was immers van plan over hen te schrijven en had er hoge verwachtingen van. Was het een onbewuste hoop dat er nog een groep mensen zou zijn die écht weten hoe te leven en dit ook helemaal doen? Mijn ervaringen tot nu toe en de verhalen laten een genuanceerder beeld zien. Wat zoek ik eigenlijk?

Gewoon mensen

Bij de rivier denk ik terug aan eerdere ontmoetingen met andere culturen in andere landen. Ik heb hier

'MIJN HOOFD IS
NOG NOOIT ZO
LEEG GEWEEST.'

'IN HET
DAGELIJKS
LEVEN ZIJN
ALLE MENSEN
GEWOON
MENSEN.'

veel van geleerd, maar zag ook dat geen enkele groep gevrijwaard is van menselijke worstelingen. In een ceremoniële setting of in gebed lijken alle mensen heiligen, maar in het dagelijks leven zijn alle mensen gewoon mensen. Dit besepte ik dertig jaar geleden al, tijdens mijn eerste sjamanistische training. Het voelde als thuiskomen, alsof ik in het paradijs was beland. Totdat ik ontdekte dat ook deze mensen hun schaduwkanten hadden, zoals ikzelf. Een gevoel van desillusie is me indertijd geregeld overvallen. Ook goeroes bleken mensen met gebreken te zijn. Zo zag ik ooit een Tibetaanse monnik mensen zegenen terwijl hij ondertussen druk op zijn telefoon scrollde.

Waarom hangen zoveel mensen woorden van anderen aan zonder dat ze erbij stil staan of deze zelf hun woorden leven? Sommige dingen klinken heel mooi, maar ga het maar eens doen in de weerbaarheid van het leven. Anderen kunnen ons inspireren maar niet ons leven beleven. Ook hier spreek ik weer iemand die bij een goeroe had gewoond en alleen in geciteerde *oneliners* spreekt. Zijn eigen leven ziet er echter verre van verlicht uit.

Natuurlijk zijn leermeesters ook mensen, maar het wordt wel een probleem wanneer zij dit zelf niet zo zien en anderen dit aannemen. Dit doet me denken aan de zelfrelativerende woorden van Tulu Lobsang Rinpoche tijdens een interview over de dood: *'Of course I want to stay young and do my practices. But finally I'm also going to lose from Nature, I'm getting old, sick and die. Nature is the biggest karmic force.'*

Hetzelfde bloed

De wereld hangt aan elkaar van mooie woorden, die veelal niet stroken met de daden. En de realiteit is vaak zo anders dan het ideaal waar we naar verlangen, we worstelen met ons menszijn. We hebben ons met ons menszijn, onze menselijke natuur en het leven te verhouden. En een realiteit is dat de natuur ook wreed is. Wanneer we onszelf werkelijk willen

omarmen, dan hebben we dit ook aan te kijken. Misschien zijn we hier wel ons hele leven zoet mee. Hoe meer we dit gegeven kunnen accepteren, hoe meer we snappen waarom we niet feilloos zijn en hoe meer compassie we voor onszelf en elkaar kunnen hebben.

Weer bij de rivier laat ik mijn gedachten en tranen gaan. De woorden van Inca-priester Don Juan Nuñez del Prado komen naar boven: verlossing ligt in het besef dat we allemaal hetzelfde bloed hebben. We hebben bruggenbouwers nodig en een gelijkwaardige uitwisseling. Marit spreekt er ook over: ze werkt met de Kogi en Wiwa vanuit gelijkwaardigheid en niet vanuit het Elder/Younger Brother-principe. Ze vertelt hoe de farmaceutische industrie de prikpil introduceerde zonder dat de Kogi's en Wiwa begrepen hoe dit hun lichaam beïnvloedt. Echte uitwisseling mist, maar is essentieel. Want zij weten veel van hoe in harmonie met de aarde te leven, maar minder van het krachtenveld van de westerse wereld.

Haar moed raakt me. Ik beseft dat dit gevoelig ligt: de oorspronkelijke bevolking draagt veel trauma, en de daders leven vaak in ontkenning. Maar echte verandering vraagt om wederzijds luisteren, zoals de Waarheids- en Verzoeningscommissie in Zuid-Afrika heeft laten zien.

Kracht van het individu

Misschien moeten we niet vergeten dat we in ons land ook wijze mensen hebben. Dan denk ik bijvoorbeeld aan Paul de Blot, Jan Terlouw of Jotika Hermesen. De weg die westerse wijzen hebben afge-

legd is anders: zij hebben hun pad afgelegd binnen het complexe westerse systeem, vaak eenzaam en hobbelig, en de moed gehad om zich uit te spreken, ook als anderen dit niet willen horen. Ze hebben zich van conventies weten te bevrijden en kijken voorbij hun 'ik' naar het grotere perspectief.

De weg naar een mooiere wereld voor iedereen ligt niet bij regeringen of in het verdelen van mensen in 'westers' en 'inheems' maar in de kracht van het individu.

'It has to come from the people', zei een sjamaan me ooit. We hebben wijze mensen van over de hele wereld nodig die levenservaring hebben, emotioneel volwassen zijn en in staat zijn om bruggen te bouwen. Niemand heeft de wijsheid in pacht. Dit doet me denken aan een oud Lakota-verhaal waarin staat dat iedereen een stukje van de schepper in zich draagt. De Inca's noemen dit de *'Seed of God'*, het boeddhisme spreekt over de Boeddha-natuur. Het vraagt om het naar binnen kijken in plaats van, zoals we vaak gewend zijn, buiten onszelf te zoeken.

Bewustwording begint bij het individu, ongeacht cultuur en achtergrond, De blijvende bereidheid om te leren, de toewijding hieraan, de keuzes hoe met het leven, jezelf en anderen om te gaan, om de beperkte blik van je eigen perspectief te zien, om in de spiegel te blijven kijken en samen naar middenwegen te zoeken. Het doet me denken aan de mooie woorden van Tulku Lobsang Rinpoche: *'Do you want to be right or do you want to be happy?'*

Terugkijkend heb ik in mijn leven zoveel bijzondere mensen ontmoet die wijsheid belichamen, juist zonder woorden. Mensen met eenvoud, nuchterheid, nederigheid en een groot hart. Mensen die met hun voeten op de grond staan en gelijkwaardig contact maken. Soms spraken we niet dezelfde taal, maar de lichtjes in hun ogen vertelden meer dan de mooiste woorden. In hun aanwezigheid voelde ik ontspanning en liefde.

De woorden

Ik zit op een rots en het water streelt mijn voeten. De wind waait door mijn haren, en terwijl ik beseft dat deze plek niet voor niets 'het hart van de aarde' wordt genoemd, wordt het langzaam stil in mij. Mijn hart is warm en ik voel me *'humble'*, veilig, verbonden en omhuld. In de avond komen de woorden.

Ik ben klaar met zoeken bij anderen
Die de wijsheid gevonden denken te hebben

Ik ben klaar met zoeken
Naar wijsheden buiten mijzelf
Die nooit echt op mezelf toepasbaar zijn

Ik ben klaar met zoeken
Naar antwoorden die altijd meer vragen oproepen
Waardoor ik me verloren voel in de oneindigheid van perspectieven

Ik ben klaar met wachten op wat nooit komt
Omdat het leven zelf verandering is
En als het al komt
Zal het altijd weer vertrekken

Ik ben klaar met mezelf veroordelen
En mijn eigen angsten aanjagen
Zodat ik mezelf verlies in de diepe poelen van het lijden

Ik voel me één met de rivier van het leven
De rivier van mijn leven
Soms is het een kabbelend beekje
Soms stroomt het water woest tegen de rotsen
Na een flinke regenbui
En soms is de rivier vervuild door wat het leven erin heeft gegooit
En dan is het wachten tot de helderheid weer ontstaat.

We zijn niet anders dan deze stroom van het leven
We kunnen vechten, verzuipen, verliezen en winnen,
Worstelen en loslaten
Totdat we ons realiseren dat we de stroom zelf zijn
Waar we ons mee kunnen verzoenen
Of ons tegen kunnen verzetten

Niemand kan ons redden, leiden
Of verlichten
Niemand kan ons afnemen
Wat diep in ons verborgen is
De druppel waarin de oceaan zelf aanwezig is

We zijn onze eigen rivier met dezelfde bestemming
Die nooit stilstaat
We komen uit in dezelfde oceaan
Die de oneindige en woordeloze wijsheid van het leven bevat.

Hilde, 1 maart 2025